

POSTANOWIENIE

Dnia 11 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania A. R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Gdańsku
o ustalenie obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 11 kwietnia 2024 r.,
zażalenia organu rentowego na wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 23 października 2023 r., sygn. akt III AUa 1465/22,

1. oddala zażalenie,

**2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w
Gdańsku na rzecz A. R. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł
tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w
postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

W postanowieniu z dnia 23 października 2023 r., sygn. akt III AUa 1465/22, Sąd Apelacyjny w Gdańsku – w sprawie z odwołania A. R. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Gdańsku o ustalenie obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym – odrzucił skargę kasacyjną organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 czerwca 2023 r., sygn. akt III AUa 1465/22.

W uzasadnieniu powyższego postanowienia Sąd Apelacyjny wskazał, że 6 lipca 2023 r. pełnomocnik organu rentowego złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 czerwca 2023 r., wydane na posiedzeniu niejawnym, doręczonego za pośrednictwem portalu informacyjnego w tej samej dacie. Po otrzymaniu przez pełnomocnika ZUS w dniu 28 lipca 2023 r. odpisu orzeczenia wraz z jego uzasadnieniem - została złożona skarga kasacyjna. Skarga została nadana w dniu 2 października 2023 r. za pośrednictwem operatora pocztowego (data stempla pocztowego na kopercie). Sąd Apelacyjny stwierdził, że termin do wniesienia skargi upływał z dniem 28 września 2023 r., zatem skarga została złożona z przekroczeniem ustawowego terminu określonego w art. 398⁵ § 1 k.p.c. i podlegała odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie Sądu Apelacyjnego pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego uchylenie oraz o zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Skarżący zarzucił naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. art. 15zszs⁹ ust. 2 ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2023 r., poz. 1327) przez odrzucenie wniesionej przez pozwanego skargi kasacyjnej jako złożonej z uchybieniem terminu, podczas gdy zdaniem pozwanego została złożona z zachowaniem ustawowego terminu, który powinien być liczony dopiero od 2 sierpnia 2023 r., ponieważ wyrok z uzasadnieniem i aktami organu rentowego sąd drugiej instancji - mając na względzie fakt, iż z dniem 01.07.2023 r. został na terenie Rzeczypospolitej odwołany stan pandemii - winien doręczyć w formie papierowej wraz z aktami organu rentowego, czyli zastosować art. 15zszs⁹ pkt 5 ww. ustawy covidowej zgodnie z treścią którego Przewodniczący zarządza odstąpienie od doręczenia pisma za pośrednictwem portalu informacyjnego, jeżeli doręczenie jest niemożliwe ze względu na charakter pisma i odstąpić od doręczenia odrębnego uzasadnienia za pośrednictwem Portalu Informacyjnego, a następnie przesłanie akt organu rentowego w wersji papierowej, co nastąpiło po kilku dniach od doręczenia

wyroku z uzasadnieniem, co z kolei w konsekwencji spowodowało faktyczne skrócenie dwumiesięcznego terminu na złożenie skargi kasacyjnej, a tym samym możliwości obrony przez stronę swoich praw.

W odpowiedzi na zażalenie odwołujący się wniósł o oddalenie zażalenia oraz o zasądzenie od organu na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione.

Zgodnie z art. 15zszs⁹ ustawy z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2023 r., poz. 1327) w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania tego z nich, który obowiązywał jako ostatni, w sprawach prowadzonych w sposób określony w art. 15zszs1, w pierwszym piśmie procesowym wnoszonym przez adwokata, radcę prawnego, rzecznika patentowego lub Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej podaje się adres poczty elektronicznej i numer telefonu przeznaczone do kontaktu z sądem. Niewykonanie tego obowiązku stanowi brak formalny pisma (ust. 1). W okresie wskazanym w ust. 1, w braku możliwości wykorzystania systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe, sąd doręcza adwokatowi, radcy prawnemu, rzecznikowi patentowemu lub Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej pisma sądowe poprzez umieszczenie ich treści w systemie teleinformatycznym służącym udostępnianiu tych pism (portal informacyjny). Nie dotyczy to pism, które podlegają doręczeniu wraz z odpisami pism procesowych stron lub innymi dokumentami nie pochodzącymi od sądu (ust. 2). Datą doręczenia jest data zapoznania się przez odbiorcę z pismem umieszczonym w portalu informacyjnym. W przypadku braku zapoznania się pismo uznaje się za doręczone po upływie 14 dni od dnia umieszczenia pisma w portalu informacyjnym (ust. 3). Doręczenie

pisma za pośrednictwem portalu informacyjnego wywołuje skutki procesowe określone w Kodeksie postępowania cywilnego właściwe dla doręczenia pisma sądowego (ust. 4). Przewodniczący zarządza odstąpienie od doręczenia pisma za pośrednictwem portalu informacyjnego, jeżeli doręczenie jest niemożliwe ze względu na charakter pisma (ust. 5).

Z przepisów tych wynika (zwłaszcza z ust. 2), że w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania tego z nich, który obowiązywał jako ostatni, sąd doręcza adwokatowi, radcy prawnemu, rzecznikowi patentowemu lub Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej pisma sądowe poprzez umieszczenie ich treści w systemie teleinformatycznym służącym udostępnianiu tych pism (portal informacyjny), a datą doręczenia jest data zapoznania się przez odbiorcę z pismem umieszczonym w portalu informacyjnym.

Stan zagrożenia epidemicznego wprowadzono w Polsce 16 maja 2022 r. Wcześniej, od 20 marca 2020 r. obowiązywał stan epidemii. 5 maja 2023 r. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) ogłosiła koniec pandemii COVID-19, a 1 lipca 2023 r. na terenie Polski został zniesiony stan zagrożenia epidemicznego spowodowany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Ponieważ cytowane wyżej przepisy nakazywały ich stosownie aż do upływu 1 roku po zakończeniu stanu zagrożenia epidemicznego, termin końcowy przypadał 30 czerwca 2024 r. Art. 15z⁹ został jednak uchylony ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. (Dz.U. z 2023 r., poz. 1860), która weszła w życie – w zakresie wskazanego przepisu – 14 marca 2024 r., a więc przed upływem terminu wskazane początkowo w ustawie.

Konstatacje te prowadzą do konkluzji, że do dnia 14 marca 2024 r. sąd był uprawniony do doręczenia między innymi: adwokatowi, radcy prawnemu odpisu wyroku z uzasadnieniem przez umieszczenie ich treści w systemie teleinformatycznym służącym udostępnianiu tych pism (portal informacyjny), a datą doręczenia była data zapoznania się przez odbiorcę z pismem umieszczonym w portalu informacyjnym.

Zawarte w uzasadnieniu zażalenia sugestie pełnomocnika organu rentowego, iż taki system doręczeń jest niezgodny z zasadami konstytucyjnymi nie znajduje

potwierdzenia ani w wyroku Trybunału Konstytucyjnego, nie odpowiada współczesnym wymogom ułatwiania komunikacji sądów ze stronami i z ich pełnomocnikami w aspekcie sprawności postępowań sądowych, ani nie wynika z dalszych prac legislacyjnych. Od 14 marca 2024 r. został bowiem wprowadzony art. 131^{1a} § 1 i 2 k.p.c., w myśl których w razie niemożności doręczenia za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, sąd doręcza adwokatowi, radcy prawnemu, rzecznikowi patentowemu, prokuratorowi, organowi emerytalnemu określoneemu przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej pisma sądowe, wyłącznie poprzez umieszczenie ich treści w portalu informacyjnym w sposób umożliwiający uzyskanie przez odbiorcę dokumentu potwierdzającego doręczenie. Nie dotyczy to pism, które podlegają doręczeniu wraz z odpisami pism procesowych stron lub innymi dokumentami nie pochodzącymi od sądu, chyba że sąd dysponuje ich kopią utrwaloną w postaci elektronicznej. W przypadku, o którym mowa w § 1, pismo uznaje się za doręczone w chwili wskazanej w dokumencie potwierdzającym doręczenie. Przepisu art. 134 § 1 nie stosuje się. W przypadku braku dokumentu potwierdzającego doręczenie, doręczenie uznaje się za skuteczne po upływie 14 dni od dnia umieszczenia treści pisma w portalu informacyjnym w sposób, o którym mowa w § 1 zdanie pierwsze.

Z przepisów tych wynika, że doręczenie nie następuje przez doręczenie odpisu pisma, lecz przez "umieszczenie jego treści" w portalu informacyjnym. Oznacza to, podobnie jak na gruncie ustawy antycovidowej, że pismo ma być zamieszczone w portalu informacyjnym w postaci elektronicznej, a jedynym warunkiem jest umożliwienie zapoznania się z jego treścią.

Jednocześnie w ustawie nowelizacyjnej (Dz.U. z 2023 r., poz. 1860) dodano przepis przejściowy, zgodnie z którym czynności dokonane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy zgodnie z art. 15z⁹ ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych, oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1327 ze zm.) uważa się za czynności dokonane zgodnie z art. 131^{1a} k.p.c.

W ocenie Sądu Najwyższego obecny rozwój komunikacji elektronicznej oraz powszechna dostępność urządzeń telekomunikacyjnych determinuje konieczność uznania, że potwierdzone – w myśl art. 15zzs⁹ ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, a także w myśl art. 131^{1a} § 1 i 2 k.p.c., przez pełnomocnika strony zapoznanie się z dokumentem przesłanym przez sąd w postaci cyfrowej (elektronicznej) nie narusza norm konstytucyjnych ani międzynarodowych. W przypadku potwierdzenia zapoznania się z treścią przesłanego elektronicznie uzasadnienia wyroku, data wskazana w dokumencie potwierdzającym doręczenie otwiera dwumiesięczny termin do założenia skargi kasacyjnej.

Ad casum po złożeniu przez pełnomocnika organu rentowego wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 czerwca 2023 r., za pośrednictwem portalu informacyjnego zapoznał się on w dniu 28 lipca 2023 r. z treścią orzeczenia wraz z jego uzasadnieniem (k. 128 akt sprawy). Skarga kasacyjna została nadana w dniu 2 października 2023 r. za pośrednictwem operatora pocztowego (data stempla pocztowego na kopercie). Przesłanie do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na wniosek pełnomocnika ZUS akt rentowych po dacie zapoznania się przez niego z dokumentem przesłanym przez sąd w postaci cyfrowej (elektronicznej) nie uzasadnia nowego obliczania terminu do złożenia skargi kasacyjnej od daty doręczenia organowi rentowemu akt rentowych.

W tych okolicznościach należy uznać, że Sąd Apelacyjny w sposób prawidłowy stwierdził, że termin do wniesienia skargi upływał z dniem 28 września 2023 r., a skarga została złożona z przekroczeniem ustawowego terminu określonego w art. 398⁵ § 1 k.p.c. i podlegała odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Z uwagi na powyższe, na podstawie w zw. z k.p.c., orzeczono jak w sentencji postanowienia.

[SOP]

[ms]

